

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/38697,Stan-sledztwa-IPN-dotyczacego-Stefana-Michnika.html>
01.03.2026, 07:58

Stan śledztwa IPN dotyczącego Stefana Michnika

W związku z licznymi zapytaniami o przebieg śledztwa dotyczącego Stefana Michnika, jakie trafiają do Instytutu Pamięci Narodowej m.in. od dziennikarzy, informujemy:

Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie wydała postanowienie o przedstawieniu zarzutów kapitanowi w stanie spoczynku Stefanowi Michnikowi (śledztwo o sygnaturze S 92.2006.Zk). Prokurator IPN uznał, że kapitan Michnik – funkcjonariusz państwa komunistycznego – asesor Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie w okresie od 27 marca 1951 roku do 20 listopada 1953 roku, działając w strukturach systemu państwa totalitarnego posługującego się na wielką skalę terrorem dla celów politycznych i społecznych, złamał prawo. Choć był zobowiązany do zgodnego z ówczesnymi przepisami przedłużania tymczasowego aresztowania na czas powyżej sześciu miesięcy, nie dopełniał obowiązków co do sądowej kontroli zasadności i terminowości podejmowanych czynności procesowych.

W toku posiedzeń Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie, dotyczących przedłużenia tymczasowego aresztu, mimo oczywistej wadliwości podejmowanych czynności – rezultatu wcześniejszego naruszenia terminów – Michnik zaniechał wnioskowania do sądu o zarządzenie natychmiastowego zwolnienia z aresztu i bezzasadnie uwzględniał wnioski o przedłużenie tymczasowego aresztu wobec podejrzanych: Józefa S., Jana i Leokadii Z., Jana D., Józefa D., Walerii N., Ludomira S., Stefana J., Sylwii Rz., Franciszka Sz., Zygmunta G., Władysława B., Mariana T., Jana T., Eustachego S., Jana O., Władysława C., Jerzego Ł., Bronisława Cz.-G. oraz Witolda K.

W ten sposób Stefan Michnik – wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami – brał udział w represjonowaniu pokrzywdzonych z powodu ich działalności na rzecz niepodległego Państwa Polskiego i sankcjonował kontynuację bezprawnego pozbawiania ich wolności poprzez tymczasowe aresztowanie bez formalnego tytułu prawnego.

W toku śledztwa prokuratora IPN, w następstwie analiz innych archiwalnych postępowań karnych nadal ujawniane są informacje dotyczące Stefana Michnika, które uzasadniają podejrzenie popełniania przez niego przestępstw. Sprawy te są analizowane i procesowo opracowywane. Zresztą pierwsze postanowienie o przedstawieniu zarzutów Stefanowi Michnikowi zostało wydane już 9 grudnia 2005 roku. Później zarzuty były uzupełniane.

Na wniosek prokuratora Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie Wojskowy Sąd Garnizonowy w Warszawie postanowieniem z 25 lutego 2010 roku, sygn. akt Kp 3/10, zastosował środek zapobiegawczy w postaci postanowienia o tymczasowym aresztowaniu Stefana Michnika na trzy miesiące od daty zatrzymania.

Dysponując tym postanowieniem, prokurator Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie wystąpił do Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie o wydanie Europejskiego Nakazu Aresztowania podejrzanego. Postanowieniem z 10 sierpnia 2010 roku (sygn. akt. Kp 57/10) sąd uwzględnił wniosek prokuratora i wydał takie postanowienie.

Realizacja Europejskiego Nakazu Aresztowania na terytorium Królestwa Szwecji okazała się jednak niemożliwa. Sąd Rejonowy w Uppsali postanowieniem z 15 listopada 2010 roku (sygn. B 7071-10) oddalił wniosek o przekazanie Stefana Michnika organom polskiego wymiaru sprawiedliwości uznając, że przestępstwa zarzucone podejrzanemu, zgodnie z prawem szwedzkim, uległy przedawnieniu, a poszukiwany jest obywatelem szwedzkim. Orzeczenie to jest prawomocne i nie podlega zaskarżeniu.

Mimo to nadal monitorowane jest miejsce pobytu podejrzanego. Gdyby bowiem doszło do wyjazdu Stefana Michnika ze Szwecji i wjazdu na terytorium Polski lub innego kraju Unii Europejskiej, sytuacja uległaby zmianie. Zarządzono poszukiwanie podejrzanego listem gończym, a zajmuje się tym policja. Przekazanie osoby ściganej ENA organom polskiego wymiaru sprawiedliwości jest możliwe jedynie z innego niż Królestwo Szwecji kraju Unii Europejskiej.

Pod tym względem nic się w ostatnim czasie nie zmieniło – nadal istnieje możliwość, że podejrzany pojawi się na terytorium Polski lub w którymś kraju UE poza Szwecją.

W 2010 roku Stefan Michnik przestał odbierać kierowaną do niego korespondencję z Instytutu Pamięci Narodowej.